

Inventarisatie generieke noodpakket en sectorspecifieke steun cultuur vanwege impact coronabepalende maatregelen

1. Waarom de culturele en creatieve sector ondersteuning verdient: maatschappelijke betekenis van cultuur

Nu de culturele en creatieve sector de afgelopen jaren minder afhankelijk van subsidies is geworden, is ze dat des te meer van een gezonde, sterke economie in ons land. En daar dragen onder andere (film)theaters, podiumkunstgezelschappen, audiovisuele producenten, poppodia, festivals, musea, centra voor de kunsten, muziekscholen, bibliotheken en monumenten ook volop aan bij. Want bij uitstek culturele voorzieningen versterken de economische aantrekkingskracht van een stad, dorp of regio. De aanwezigheid van culturele voorzieningen vergroot aantoonbaar het verdienvermogen van een (stedelijke) regio bijvoorbeeld door hogere grondprijzen, een gunstig vestigingsklimaat of als aantrekkelijke toeristische bestemming. De culturele en creatieve en mediasector is goed voor 3,7% van het bruto binnenlands product en voor 4,8% van de werkgelegenheid in ons land. Er werken ruim 300.000 mensen in de culturele en creatieve sector – onder wie ongeveer 13% van alle zzp'ers in Nederland - en bovendien zijn er ongeveer 550.000 vrijwilligers actief. De sector draagt bij aan identiteitsvorming, zingeving, informatievoorziening maar ook aan de fysieke inrichting van ons land en het aanzien van Nederland in het buitenland. Culturele ontplooiing van iedere Nederlander is een sociaal recht dat is verankerd in artikel 22 van onze Grondwet. Cultuur draagt bij aan onze gezondheid, ons welzijn, beter onderwijs en het zorgt voor actieve deelname van mensen aan de samenleving en aan de sociale binding van (groepen) mensen. Cultuur verrijkt ieders leven en biedt velen troost en inspiratie; in goede én in slechte tijden. Hiervan getuigen dezer dagen de vele online-initiatieven van professionals en liefhebbers. Het grote en steeds diversere publiek dat de culturele en creatieve sector door het hele land bereikt, verdient dat cultuur voor allen bereikbaar blijft, ook in de anderhalve meter samenleving of na de coronacrisis.

2. Hoe kan de culturele en creatieve sector de crisis doorstaan? Herstelpakket, financiële steun en coulancemaatregelen

Wij hebben met hulp van velen in de sector en met expertise van onafhankelijke onderzoekers een inschatting gemaakt van de economische schade, rekening houdend met de steunpakketten van overheden en met een (in sommige sectoren zeer beperkte) heropening sinds juni 2020. De strikte protocollen die als voorwaarden zijn gesteld voor heropening beperken de bezoekcapaciteit. In 2020 resteert een capaciteit van slechts 15% tot 25% en in sommige sectoren leidt werken conform protocol tot aanzienlijke meerkosten, vanwege de extra tijd die ermee is gemoeid. Het jaar 2021 zal, rekening houdend met vele (onbekende) variabelen, een verwachte bezoekcapaciteit laten zien van 25% tot 50%. De taskforce heeft becijferd dat de sector sinds de verplichte tijdelijke sluiting tot 1 juni al 969 miljoen euro aan publieksinkomsten is misgelopen en dat de totale derving aan inkomsten op 2,6 miljard uitkomt voor 2020. Met nood- en steunmaatregelen is door overheden circa € 600 miljoen beschikbaar gesteld waarvan € 300 miljoen aan extra steun specifiek voor cultuur. Daarmee resteert er € 2 miljard aan inkomstderving in 2020. Zo'n verlies is niet op te vangen door de bescheiden reserves en beperkte besparingen die de sector buiten de keten zal kunnen realiseren.

Culturele organisaties en bedrijven hebben financiële steun nodig van provincies, gemeenten en de rijksoverheid. Juist nu, in het belang van onze samenleving. Want de sector wordt door de coronacrisis fors geraakt. In de juni-raming constateert het Centraal Plan Bureau: "De economische klappen vallen vooral bij flexwerkers en zzp'ers; wat betreft bedrijfstakken blijven vooral de horeca, het toerisme, de cultuursector en de luchtvaartsector negatieve effecten ondervinden." **{bevestiging juli: CBS langdurig getroffen sectoren/opties voor de derde fase van steun aan zelfstandig ondernemers; SBI codes incompleet}** Onzekerheid over gezondheid, inkomensverlies in combinatie met aangetast consumentenvertrouwen beperken het herstel van de vraaguitval. Uit onderzoek naar de vorige economische crisis blijkt dat als de koopkrachtontwikkeling tegenvalt, het aantal bezoeken en daarmee de publieksinkomsten zullen terugvallen. Ook begrenst het prijsbeleid van concurrerende vrijetijdssectoren de mogelijkheden om de verdien capaciteit te vergroten door verhoging van toegangsprijzen. Bezuinigen op de toekomst is in tijden van crisis een reflex die vaker opdoemt maar allerminst verstandig is.

Daarom vraagt deze corona crisis om voortzetting een aanzienlijk herstelprogramma waarmee het verdienvermogen van de cultuursector wordt versterkt. Een Nationaal Herstelfonds dat overbrugging kan bieden in werkkapitaal, de vraaguitval kan keren en bezoek stimuleert, kan daartoe dienen. Het kan mede gevoed worden uit donaties van kleine en gulle gevers waarvoor de Geefwet verruimd wordt. Hierdoor kan de cultuursector ook bereiken dat de voucherregeling 'Bewaars je ticket, geniet later. Of doneer als cultuur je lief is' op langere termijn de liquiditeit en solvabiliteit van podia, festivals en producenten niet beperkt.

3. Tegemoetkoming door generieke noodsteun

Door langdurig contactbeperkende maatregelen zal ook na 1 oktober noodsteun voor zelfstandigen en voor organisaties in de vorm van loonkosten en vaste lasten nodig zijn. Daarbij is het zinvol om rekening te houden met knelpunten uit de eerdere steunpakketten om de effectiviteit van de maatregel te vergroten.

a. NOW1 t/m mei

Generiek: eenduidig en snel

Vanaf 20% omzetsdaling

Omzetbegrip bevat ook subsidies: regulier en incidenteel

Uitvoering: UWV

Knelpunten

- Extra subsidies vanwege corona tellen mee in grondslag. Ook mede overheden wijzen erop dat hierdoor hun middelen terugvloeien in de schatkist van de rijksoverheid. Belemmert soms, lokaal, toekenning noodsteun (Den Haag, Arnhem) **{check brief IPO}**
- Grondslag: houdt geen rekening met seizoenspieken want normale omzet = jaaromzet 2019
- Aanvraag & bevoorschotting: voor toekenning sectorspecifieke steun of vanuit mede overheden waardoor vaststelling op lager bedrag uit zal kunnen komen en vaak van (gedeeltelijke) terugbetaling sprake zal zijn.

Oplossing

- ⇒ Sectorspecifieke afspraken over vaststelling: tegelijk met NOW 2 (en wellicht 3)
- ⇒ Sectorspecifieke afspraken over terugbetaling of aanwending eventuele overschotten

Kabinet

- Check toezegging Wiebes aan MKB.NL
- Aanvraag en toekenning ongewijzigd laten maar vaststelling speciaal voor seizoenspieken

b. TOGS t/m mei

Generiek: eenduidig en snel

Omzetverlies in deze periode ten minste 4.000 euro en ten minste 4.000 euro aan vaste lasten in deze periode

Vaste lasten: kosten voor huur, pacht en onderhoud. Loonkosten en variabele kosten vallen er niet onder.

Maximaal 250 personen zijn werkzaam in deze onderneming

Op basis van SBI codes

Vorm: gift, geen vaststelling wel toets tot 5 jaar na uitbetaling tegemoetkoming

Uitvoering: RVO.nl

Knelpunten

- Onduidelijkheid over de-minimis
- Ontbreken SBI codes; tussentijds uitgebreid; zie overzichten in bijlage 1 en 2

c. TOZO1

Generiek: snel bevoorschot/uitbetaald.

Uitkering voor levensonderhoud zonder toets partnerinkomen of lening bedrijfskapitaal.

Aanvragen via woongemeente.

Zie TOZO2

d. NOW2 juni t/m september

Generiek: eenduidig en snel

Vanaf 20% omzetsdaling

Omzetbegrip bevat ook subsidies: regulier en incidenteel

Uitvoering: UWV

Knelpunten

- o Extra subsidies vanwege corona tellen mee in grondslag. Ook mede overheden wijzen erop dat hierdoor hun middelen terugvloeien in de schatkist van de rijksoverheid. Belemmert soms, lokaal, toekenning noodsteun (Den Haag, Arnhem), **check brief IPO**
- o Grondslag: houdt geen rekening met seizoenspieken want normale omzet = jaaromzet 2019
- o Aanvraag & bevoorschotting: voor toekenning sectorspecifieke steun of vanuit mede overheden waardoor vaststelling op lager bedrag uit zal kunnen komen en vaak van (gedeeltelijke) terugbetaling sprake zal zijn.

Oplossing

- ⇒ Sectorspecifieke afspraken over vaststelling: tegelijk met NOW 2 (en wellicht 3)
- ⇒ Sectorspecifieke afspraken over terugbetaling of aanwending eventuele overschotten

Kabinet

- Check toezegging Wiebes aan MKB.NL
- Aanvraag en toekenning ongewijzigd laten maar vaststelling speciaal voor seizoenspieken

e. TVL juni t/m september

Generiek: eenduidig en snel

Vanaf 30% omzetverlies in deze periode en ten minste 4.000 euro aan vaste lasten in deze periode

Vaste lasten: kosten voor huur, pacht en onderhoud. Loonkosten en variabele kosten vallen er niet onder.

Maximaal 250 personen zijn werkzaam in deze onderneming

Op basis van SBI codes

TVL compenseert maximaal 50% van de vaste lasten

Voor 1 april 2021 verzoek om vaststelling op grond van gerealiseerde omzet

Uitvoering: RVO.nl

Knelpunten

- o Grondslag: houdt geen rekening met seizoenspieken want normale omzet = jaaromzet 2019
- o Ontbreken SBI codes
- o Niet voor middelgrote organisaties en culturele instellingen of bedrijven met hoge vaste doorlopende lasten zoals gebouwgebonden kosten.

Oplossing

- ⇒ Sectorspecifieke afspraken over vaststelling: tegelijk met NOW 2 en 3
- ⇒ Sectorspecifieke afspraken over terugbetaling of aanwending eventuele overschotten

Kabinet

- Aanvraag en toekenning ongewijzigd laten maar vaststelling speciaal voor seizoenspieken
- BOVAG en Gastvrij Nederland voorstel aan Keizer/EZK

f. TOZO2

Generiek: snel bevoorschot/uitbetaald.

Uitkering voor levensonderhoud mét toets partnerinkomen of lening bedrijfskapitaal.

Aanvragen via woongemeente.

Knelpunten

- o beperkte verdien capaciteit in de sector
- o beperkte reserves van zzp'ers,

Oplossing

- ⇒ Geen verrekening bijverdiensten
- ⇒ Geen partnertoets
- ⇒ Meer karakter van een basisuitkering met mogelijkheid bijverdienen

g. TOFA (UWV)

Generiek: maart/april/mei t.t.v. noodpakket 2

Flexwerkers die minimaal de helft van hun inkomsten zijn kwijtgeraakt en die geen uitkering kunnen krijgen. Dit zijn bijvoorbeeld werknemers met een nul-urencontract, uitzendkrachten en studenten met een bijbaan.

Oplossing

- ⇒ Sectorspecifieke afspraken over maatwerk, meer het karakter van bijzondere bijstand
- ⇒ Toegang tot (om/her)scholing

((((Belangrijk ook dat OCW en SZW in gesprek gaan over sectoraal beleid. Haakje is SER-hersteladvies Corona waarin cultuur specifiek wordt genoemd als aandachtspunt))))

h. Uitstel van betaling belastingen

De Belastingdienst verleent uitstel van betaling aan ondernemers, in elk geval tot 1 oktober.

Knelpunt:

- Liquiditeit in najaar nog steeds zorgelijk, want weinig of geen publieksinkomsten in cultuursector.

Oplossing

- ⇒ Verlengen tot en met 31 december 2020
- ⇒ Sectorspecifieke afspraken over voldoen belastingsschuld, bijvoorbeeld spreiden over 72 maanden

4. Tegemoetkoming door sectorspecifieke steun overheden

a. 300 miljoen extra van OCW

Ambtshalve beschikkingen rijks gesubsidieerde, producerende instellingen
Middelen die in 2020 niet besteed worden, mogen in beginsel worden gereserveerd om op een later moment te worden besteed. Daarbij geldt wel, dat de gereserveerde middelen vervolgens uitsluitend mogen worden besteed aan de doeleinden waarvoor de subsidie werd verstrekt. Bovendien kan er een maximaal percentage van de verleende subsidie of een maximaal bedrag worden vastgesteld waarboven het totaal van de reservering niet mag uitkomen. Indien in dat geval het vastgestelde percentage of bedrag wordt overschreden, kan het teveel gereserveerde worden teruggevorderd.

Regelingen rijks cultuurfondsen

Monumentenlening

Cultuuroperatiening

b. Couloance prestatieafspraken

Voortzetting in 2021 voor rijks gesubsidieerden

Oproep medewerking mede overheden

[check opgave mei geactualiseerd?]

c. Via VWS gemacht door V-fonds

SMH penvoerder van 2 miljoen euro

Oorlogs-, verzetsmusea en herinneringscentra

Periode verplichte tijdelijke sluiting

d. Via Gemeentefonds

Voorschot 60 miljoen euro op tegemoetkoming verplichte tijdelijke sluiting tm mei

Met potlood ten minste 100 miljoen daarbovenop tm mei; **[AEF rapport check]**

Voor tweede circulaire weer 60 miljoen voorschot, maar ook in potlood

Afspraak juni/dec is reële compensatie

[Opnieuw cijfers aanleveren 24 juni aan VNG, BZK, FIN en OCW]

e. Extra garanties via Filmfonds, zie mail

f. Evenementen, check mails en

Evt dubbel telling of blinde vlekken festivals cultuur en kunstbeurzen – check
Field labs - check

g. Geefwet

Zie verzoek MV

h. Laag btw tarief toepassen op online programmering culturele instellingen

Zie verzoek VSCD ondersteund door MV

5. Tegemoetkoming door sectorspecifieke steun door particulieren en private fondsen

a. Kickstartcultuurfonds

Vorm: gift

Niet in aanmerking komen voor 300 miljoen extra OCW

OCW bijdrage 250.000 euro in

b. Doe mee met je AOW

OCW match

c. Noodfonds Muziek Buma/Stemra, Sena, Spotify

OCW/EZK match

(Niet alleen exploitatieresultaat, ook balansbeeld

- Interen op reserves
- Hogere schuld door uitstel belastingen / uitstel huur (oa RVB) / NOW etc / bewaar je ticket
- Liquiditeit maar ook solvabiliteit in de gaten houden; slechte solvabiliteit remt ondernemerschap af / lastiger leningen te krijgen}

